

Риторизовані технології – технології риторизації – передбачають проектування й точне інструментальне управління процесом навчання української мови й гарантують формування в учнів риторичних умінь і риторичної компетентності.

Готовність вчителя-словесника до запровадження риторизованих технологій є інтегральною здатністю, до складу якої входить низка якостей на загальнопедагогічному та психологічному рівнях, рівнях педагогічної майстерності, педагогічної інноватики, педагогічної творчості та рівні спеціальної підготовки.

Подальша діяльність розгортатиметься в напрямі розробки риторизованих технологій формування риторичних умінь і риторичної компетентності учнів основної школи і методики їх запровадження в процесі навчання української мови.

Література

1. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : монографія / Н. Б. Голуб. – Черкаси : Брама-Україна, 2008. – 400 с.
2. Архарова Д. И. Обучение репродуцированию текста с использованием риторизированных технологий в школьном курсе "Речь и культура общения" 5–9 классов / Д. И. Архарова, Л. Е. Котлова // Риторика в системе гуманитарного знания : сб. материалов VII-й Международной конференции по риторике (29–31 января 2003 года). – М. : Государственный институт русского языка имени А.С.Пушкина, 2003. – С. 15-16.
3. Березина Е. А. Формирование мотивационной готовности педагогов к инновационной деятельности / Березина Екатерина Алексеевна. – [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/articles/508214/>. – Заголовок с экрана.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
5. Кучерук О. А. Формування технологічної компетентності майбутнього вчителя української мови / О. А. Кучерук // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – [кол. авт.]. – К. : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, 2007. – С. 11-15.
6. Никитина Н. Н. Введение в педагогическую деятельность : теория и практика : [учеб. пособ. для студентов высш. педагог. учеб. заведений] / Н. Н. Никитина, Н. В. Кислинская. – М. : AKADEMIA, 2004. – 216 с.
7. Новосельцева Г. А. Проблемы внедрения риторизированных технологий в сферу профессионального образования / Новосельцева Г. А. – [Электронный ресурс] – Режим доступа : uroao.rsvpu.ru/site.php?o=shp&p=143. – Заголовок с экрана.
8. Родионова С. А. Формирование готовности к профессиональному творчеству у будущих учителей начальных классов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / Родионова Светлана Александровна. – Шуя, 2010. – 22 с.
9. Токарева Н. А. Педагогические условия формирования готовности будущего педагога к творчеству в профессиональной деятельности : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / Токарева Наталия Алексеевна. – Астрахань, 2009. – 20 с.
10. Уруський В. І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності : метод. посібник / Уруський В. І. – Тернопіль : ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Анотація

У статті розглядається проблема запровадження в шкільній мовній освіті риторизованих технологій. Досліджений психолого-педагогічний аспект готовності вчителя-словесника до формування у школярів риторичних умінь і риторичної компетентності.

Аннотация

В статье рассматривается проблема внедрения в школьное языковое образование риторизированных технологий. Исследован психолого-педагогический аспект готовности учителя-словесника к формированию у школьников риторических умений и риторической компетентности.

Summary

The problem of inculcation to school language education of rhetorized technologies is considered in the article. There have been researched the psychological and pedagogical aspect of language-teacher's readiness to forming at pupils rhetorical skills and rhetorical competence.

Ключові слова: готовність учителя-словесника, риторизації, риторизовані технології, риторичні вміння, риторична компетентність.

Ключевые слова: готовность учителя-словесника, риторизация, риторизированные технологии, риторические умения, риторическая компетентность.

Key words: language-teacher's readiness, rhetorization, rhetorized technologies, rhetorical skills, rhetorical competence.

Подано до редакції 01.04.2013.

УДК 378.016:81'243

© 2013

Ніколаєнко В.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕКСТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МОВИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... В освіті України, в умовах формування нової ідеолого-економічної формації з притаманною їй світоглядною та антропологічною специфікою, відбувається перехід від уніфікованої освіти до варіативної, мобільної. Очевидно, що в умовах глобальних освітніх тенденцій, таких як:

навчити вчитися, тобто орієнтувати освітню діяльність на активне засвоєння студентом засобів пошуку інформації, активного її осмислення і аналізу, постійного стимулювання пізнавальних запитів і потреб особистості, – домінуючою діяльністю в спілкуванні повинна стати діяльність текстова. Йдеться про текстову діяльність як багатокomпонентний і багаторівневий предмет навчання [7].

З поняттям мовної особистості співвідноситься поняття текстової діяльності, тому що процес навчання базується на вивченні, інтерференції, написанні й засвоєнні текстів. В умовах університету текстова діяльність сприятиме розвитку мовної особистості іноземних студентів. Комунікація здійснюється за допомогою трансляції текстової культури. Кожен індивід є учасником спільної текстової діяльності, а отже і творцем елементів культури того суспільства, в якому він існує [6, с. 3-8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Текстова діяльність досліджувалася в різних аспектах: а) у зв'язку з аналізом особливостей і видів мовленнєвої діяльності (А.А.Гокунь, Н.І.Жинкін, І.А.Зимова, О.О.Леонтьєв та ін.), б) у контексті знакової діяльності (П.К.Анохін, Т.М.Дрідзе, О.Р.Лурія та ін.), в) у контексті навчальної діяльності студентів (Б.В.Беляєв, Т.Б.Хомуленко та ін.), г) з точки зору визначення психологічних характеристик тексту і умінь працювати з ним (Л.І.Апатова, А.Є.Венделанд, А.І.Новіков, Г.Д.Чістякова та ін.), д) у контексті психології читання (З.І.Кличников, Н.В.Чепелева та ін.).

Формулювання цілей статті... Водночас недостатня розробленість проблеми зумовила мету статті: проаналізувати особливості формування текстової діяльності у процесі мовної підготовки іноземних студентів у системі вищої освіти, результатом якої стає особливий рівень мовного знання – текстова компетентність.

Виклад основного матеріалу дослідження... Підхід до питання текстової діяльності, представлений у нашій статті, обумовлений компетентнісною освітньою парадигмою, яка в даний час знаходиться на стадії формування. Одночасно сучасна наука розробляє і методологічний апарат, який забезпечує концептуальне ядро даного підходу, що зумовило широку полеміку навколо його базових понять “компетентність” і “компетенція”.

У поняття “текстова компетентність” входить широкий спектр знань, умінь, навичок, здібностей, пов'язаних з написанням, сприйняттям, розумінням, інтерпретацією, проголошенням текстів різних за жанровою і стилістичною приналежністю, а також готовність застосовувати набуті знання на практиці. З нашої точки зору, компетентність має діяльну природу, її змістовний план заснований на класичній структурі діяльності, яка була розроблена О.О.Леонтьєвим і включає мету, мотив, дії, результат. Компетентність – це здатність до самостійної постановки мети, самомотивації, прогнозування і реалізації поставлених завдань.

Дані положення дозволяють нам розглядати текстову компетентність як основу ефективності текстової діяльності текстової діяльності. У розумінні автора текстова діяльність – це діяльність, спрямована на придбання текстових умінь і навичок і передачу ідей, знань і уявлень, ціннісних орієнтацій, норм і зразків поведінки діяльності.

Згідно концепції Н.С.Болотнової, текстова компетентність включає в себе:

- 1) знання мовних ресурсів, вміння їх відбирати і організовувати в процесі текстової діяльності;
- 2) вміння проявити свій погляд на світ, свою творчу індивідуальність у виборі життєвого матеріалу і його відображення у слові, усвідомлення індивідуального авторського стилю;
- 3) знання про сфери спілкування, ситуації, умови спілкування і вміння враховувати всі ці фактори при відтворенні тексту та його сприйнятті;
- 4) знання дійсності, вміння відображати її в слові при відтворенні тексту і розуміти на основі інтерпретаційної діяльності;
- 5) знання про адресата і вміння враховувати фактор адресата у процесі текстової діяльності [2, с. 70].

Текстова компетенція залишається одним із факторів, що забезпечує освітній процес, сприяє формуванню ціннісно-сміслової, загальнокультурної, навчально-пізнавальної, інформаційної, комунікативної, соціальної орієнтації студента. Текстова компетенція є інтегративним явищем, до структурних складових якого, крім досвіду текстової діяльності, відносять знання про теорію тексту, текстові вміння та емоційно-ціннісне ставлення до процесу і результату текстової діяльності.

У сучасній методиці викладання російської (української) мови як іноземної сформувалася окрема концепція, зорієнтована на текст, основним принципом якої є діяльнісний підхід. Навчання при такому підході здійснюється в процесі текстової діяльності, що включає комплекс дій, спрямованих на написання, проголошення, сприйняття, розуміння, інтерпретацію текстів.

У цілому відповідно до видів текстової діяльності дослідники виділяють п'ять компонентів у її структурі: компетенція відтворення (презентація тексту), текстова компетентність, текстотвірна компетенція (написання тексту), компетенція сприйняття (читання, слухання тексту), інтерпретаційна компетенція» [2, с. 9].

Обґрунтуванням такого підходу є сучасна теорія тексту, в рамках якої будь-яке цілісне мовне висловлювання, що має смислове завершення, класифікується як текст і розглядається в якості форми комунікації. Характер текстової діяльності визначається позицією суб'єкта по відношенню до її результату

(тексту). Первинна ТД спрямована на створення і проголошення мовного цілого, вторинна – на сприйняття, розуміння, інтерпретацію.

Поняття “текстова діяльність” було введено Т.М.Двідзе [4]. З точки зору комунікативного підходу текстову діяльність можна розглядати тільки тоді, коли остання стає продуктивною, тобто адресант “спілкується” з текстом. Отже, нам необхідно виділити ті вміння і навички, які необхідні для здійснення текстової діяльності при виконанні смислового аналізу іншомовного наукового тексту з метою формування іншомовної компетентності студентів у сфері професійної комунікації.

Розглядаючи сутність текстової діяльності, Н.Д.Гальскова і Н.І.Гез бачать в ній своєрідну альтернативу поняттю “комунікативна поведінка”, підкреслюючи, що текстова діяльність являє собою “мотивований обмін текстами, процес цілеспрямованого породження та інтерпретації цілісних, ієрархічно організованих семантико-смислових структур” [5, с. 135].

Дане визначення, на наш погляд, є більш точним, тому у своїй роботі ми будемо виходити з того, що в ході текстової діяльності студент виступає не тільки як об’єкт, на який спрямована певна текстова інформація, але і як суб’єкт текстової діяльності, інтерпретує сприйняті ним тексти. Таким чином, текстова діяльність – це активна інтелектуально-розумова діяльність людини, спрямована на повне і глибоке тексто-лінгвістичне і когнітивно-психологічне усвідомлення тексту, продуктом якого виступає його вербальне осмислення.

Н.С.Болотнова виокремлює умови ефективності текстової діяльності: 1) наявність текстової компетентності: знання з теорії тексту (його видах, жанрах, стилях), вміння відтворювати і адекватно сприймати тексти, 2) наявність мети, що визначає текстову діяльність, 3) знання мови (коду); 4) наявність каналу зв’язку; 5) наявність адресата; 6) зв’язок з дійсністю, за допомогою якої стимулюється створення тексту і на перебудову якої спрямований текст; 7) знання правил мовного спілкування [2, с. 123].

Основами навчання текстової діяльності є: 1) перехід від монологічної системи сприйняття до діалогічної, 2) вміння вступати в діалог у широкому розумінні (культур), 3) спілкування – текстова діяльність, за допомогою якої можна навчати; 4) текстова компетентність (вміння ефективно здійснювати текстову діяльність з метою спілкування) є основною формою вираження комунікативної культури особистості і засобом її вдосконалення.

Головним показником сформованості текстової діяльності у професійно орієнтованому навчанні російської (української) мови як іноземної служить повнота і глибина розуміння смислового змісту прочитаного, смислової обробки інформації, що надходить. Розуміння змісту тексту, закодованого за допомогою мовної системи, здійснюється послідовно на рівнях сприйняття, інтерпретації і породження інформації, що вимагають від студентів різноманітних розумових операцій: порівняння та узагальнення, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, абстрагування і конкретизації і т. ін., що свідчить про те, що процес осмислення (розуміння) – це складна розумова діяльність, що включає і мнемічну (запам’ятовування).

Беручи до уваги дослідження І.Р.Гальперіна про три види інформації, ми виділяємо наступні етапи роботи над текстом в залежності від цільової установки текстової діяльності [3]:

- передтекстовий, спрямований на прогнозування змісту тексту на основі оволодіння термінами і вилучення актуальної інформації;
- текстовий, зорієнтований на визначення концептуальної інформації та її інтерпретацію;
- післятекстовий, який сприяє вилученню імпліцитної інформації завдяки комунікативній активізації міждисциплінарних знань.

Основною функцією текстової діяльності іноземних студентів при роботі з оволодіння системою термінів підмови “менеджмент” є формування умінь семантичного декодування терміна і прогнозування інформації, що міститься в тексті, тобто розвиток смислової здогадки. Терміни, як основа спеціальної метамови менеджменту, використовуються в текстах поряд із загальноновживаною та науковою лексикою, утворюючи тезаурус, який повинен опанувати студент-менеджер. Чітких меж між групами загальноновживаної, наукової та термінологічної лексики немає, оскільки часто відзначається рухливість меж між цими групами.

Метою другого етапу оволодіння підмовою “менеджменту” є визначення концептуальної інформації та отримання підтвердження коректності позначених студентами тем і питань, що розглядаються в тексті. На цьому етапі передбачається швидке, вибіркове читання, читання тексту по блоках для більш докладного ознайомлення з деталями. Текстова діяльність на даному етапі вимагає від студента високої кваліфікації як читця та володіння значним обсягом мовного матеріалу, тому виконання вправ націлене на формування граматичних навичок і розвиток мовленнєвих умінь. Особлива увага приділяється аналізу структури тексту і його блоків, ступеня їх інформативності, пошуку проблеми та її вирішення, вивчення мовних засобів, за допомогою яких вербалізується інформація. Текстова діяльність на цьому етапі навчання передбачає розвиток умінь орієнтуватися в логіко-смислової структурі тексту, вилучати з нього необхідну проблемну інформацію, інтерпретувати її з уже наявною інформацією.

Післятекстовий етап навчання передбачає максимально повне і точне розуміння інформації, що міститься в тексті, її критичне осмислення та породження нових висловлювань. Він припускає цілеспрямований аналіз

змісту тексту з опорою на його категорії. Завданням даного етапу є формування умінь вербалізації додаткової міждисциплінарної інформації у студентів-іноземців.

Таким чином, розгляд текстової діяльності як процесу роботи над текстом з урахуванням передтекстових, текстових і післятекстових етапів дозволяє нам вважати її одним з основних видів навчальної діяльності у професійно орієнтованому навчанні студентів іноземної мови.

Для успішного оволодіння мовною компетенцією професійні тексти супроводжуються передтекстовими і післятекстовими завданнями, які стимулюють творчість студентів, що розвивають мовну здогадку, мета яких – лексико-граматичний і змістовно-стилістичний аналіз тексту, активізація навичок інформаційного пошуку, необхідних для роботи з оригінальними джерелами у своїй майбутній професії, і завданнями, що припускають висловлювання студентами своїх думок і поглядів, висунення ними своїх гіпотез.

Завдання до тексту, як і самі тексти, є ефективним засобом навчання мови спеціальності, коли вони орієнтовані на студентів не тільки у відповідності з їх мовним рівнем, але і з їх професійними інтересами, тобто завдання виявляються не тільки іншомовними, але й професійно-пізнавальними.

Текстова діяльність ґрунтується на аналізі текстових категорій (інформативність, зв'язність, модальність, завершеність, розподіл), релевантних для більш усвідомленого оволодіння студентами лексико-граматичними засобами, необхідними для професійно значущого спілкування.

Компонентами змісту курсу професійно орієнтованого навчання російської (української) мови є: вміння, співвідносні з видами мовленнєвої діяльності; мовний матеріал; навички оперування відібраним мовним матеріалом; тематика, в межах якої формуються мовні вміння; тексти; мовні поняття, не характерні для рідної мови студентів; країнознавчий матеріал, що представляє в навчанні важливий для мовного спілкування компонент позамовної дійсності відповідної національної культури, і ряд інших чинників.

У вітчизняній і зарубіжній методиці викладання іноземної мови, що досліджує проблеми професійно орієнтованого навчання, виділяють дві групи умінь:

- умінь, пов'язані з розумінням мовного матеріалу (уміння перцептивної переробки інформації);
- умінь, що забезпечують розуміння змісту тексту (уміння смислової обробки інформації) [8].

Під умінням ми будемо розуміти здатність людини здійснювати ту чи іншу дію в умовах вирішення комунікативних завдань на основі вироблених навичок і набутих знань [1].

За переробку інформації, що сприймається на мовному рівні, відповідає перша група вмінь, яка забезпечує точність розуміння мовної сторони. Друга група вмінь передбачає вилучення актуальної інформації, закладеної в тексті / усному висловлюванні, і її осмислення, яке проявляється в повноті і глибині розуміння прочитаного / почутого. Синтез цих двох груп являє собою окремі вміння, які в сукупності складають певні дії з переробки іншомовного спеціального тексту.

До першої групи відносяться такі вміння:

1. Уміння впізнавати знайомі слова.
2. Уміння розуміти слова, що виражають зв'язки і відносини між елементами тексту / висловлювання.
3. Уміння об'єднувати окремі слова у відносно завершені, значущі відрізки мовлення.
4. Уміння орієнтуватися в граматичній структурі речення:

а) умінь розпізнавати граматичну структуру речення; б) умінь диференціювати складні граматичні форми.

5. Уміння прогнозувати лексичні одиниці і граматичні конструкції.

6. Уміння визначати значення незнайомих слів:

а) за формальними ознаками при наявності:

спільного кореня зі словами рідної мови;

знайомих елементів у складних словах;

знайомих елементів у похідних словах;

б) по контексту;

в) за допомогою словника.

Що стосується умінь другої групи, то більшість дослідників в області читання [8; 9; 10] виходять з того, що розуміння студентом тексту складається з розуміння окремих фактів, встановлення зв'язку між ними, об'єднання їх у смислове ціле і інтерпретації цього цілого.

Другу групу складають такі вміння:

1. Уміння виділити факти.
2. Уміння узагальнити окремі факти.
3. Уміння співвіднести окремі частини тексту / висловлювання.
4. Уміння вивести судження на основі фактів тексту / висловлювання.
5. Уміння оцінити факти і їх сукупність.
6. Уміння інтерпретувати отриману інформацію [10].

Уміння перцептивної переробки матеріалу є, з одного боку, початковою основою для формування умінь смислової обробки інформації, що сприймається. Сформованість умінь перцептивної переробки інформації не тільки полегшує розуміння студентом окремих фактів, але й дозволяє встановлювати зв'язки між ними, об'єднувати їх за певними ознаками, співвідносити між собою, що, в свою чергу, дозволяє робити висновки, судження, оцінювати викладені факти, інтерпретувати їх залежно від наявних у студентів знань, тобто сприяє розумінню тексту на значеннєвому рівні.

Особливістю змісту курсу російської (української) мови як іноземної є його автентичність, яка проявляється в тому, що навчальний матеріал повинен являти собою зразки з рідної мови, знайомити студентів з типовими правилами побудови висловлювання (лексичної і граматичної сторін), яка сформована за тематичним принципом.

Таким чином, різноманітні автентичні тексти для професійно орієнтованого навчання майбутніх менеджерів виступають джерелом інформації з актуальних проблем, готуючи іноземних студентів до професійної міжкультурної взаємодії.

Питання про автентичність навчального матеріалу є дискусійним у сучасній методиці. Одні дослідники вважають, що автентичний текст не вирішує проблему його репрезентативності, оскільки сама автентичність не є характерною рисою самого тексту, а надмірне її використання може призвести до нерозуміння або невірної інтерпретації певних фактів і подій [10]. Інші вчені, кажучи про ступінь автентичності, пропонують розрізняти автентичність справжню і автентичність педагогічну.

Під першою розуміється використання лінгвістичних засобів з метою реальної комунікації, під другою – застосування мовних засобів у навчальних цілях, де допускається методична обробка навчального матеріалу з метою досягнення більшого педагогічного ефекту. При проведенні нашого дослідження ми дотримуємося тієї точки зору, що матеріал повинен бути автентичним, але підібраним таким чином, щоб зняти певний момент складності, нерозуміння, і в даній ситуації функція викладача – максимально ретельно підібрати тексти, що презентуються, в яких враховуються фонові знання та міждисциплінарні зв'язки.

При підборі текстів ми керувалися такими вимогами до них:

1. Оригінальні тексти слід відбирати з авторитетних джерел.
2. Текст повинен бути сучасним, тобто не тільки відповідати існуючим граматичним і лексичним нормам, а й відповідати загальним мовним стандартам спеціальних мовних творів, прийнятим в країні досліджуваної мови.
3. У текстах повинні міститися і повторюватися слова, синтагми, словосполучення і кліше, які можна застосовувати як у сфері професійної діяльності менеджера, так і в інших сферах спілкування [1].

Професійно значуща пізнавальна цінність текстів детермінована освітніми та виховними завданнями навчання, реалізується у всіх видах мовленнєвої діяльності, і тісно пов'язана з відбором текстів.

Завдяки автентичним текстам студенти-менеджери отримують достатню кількість додаткової інформації про особливості своєї професії, втягуються у творчий динамічний процес, наслідком якого є накопичення знань та їх інтелектуальна обробка.

Отже, зміст навчання з дисципліни "Іноземна мова" у процесі навчання іншомовної текстової діяльності стосовно спеціальності "Менеджмент", спрямований на розширення у студентів діапазону міжкультурних знань і формування умінь ділового спілкування, розуміння в ситуаціях міжкультурної взаємодії, відбирається і організовується з урахуванням прогнозованих завдань професійної діяльності майбутніх фахівців і тематичного аспекту змісту навчання суміжних дисциплін, в основу якого покладено автентичний текст із спеціальними вправами, спрямованими на засвоєння економічної термінологічної системи менеджменту, для найбільш адекватного засвоєння якої необхідно враховувати і словотвірний аспект.

Висновки... Таким чином, організація текстової діяльності дозволяє систематизувати знання іноземних студентів, сформувати комунікативні вміння на творчому рівні. Отже, текстова діяльність є провідною діяльністю, що сприяє формуванню у мовної особистості адекватної позитивної самооцінки, взаєморозуміння і вдосконалення її комунікативної культури.

Узагальнюючи вищесказане, можна зробити висновок, що текстова діяльність вимагає цілеспрямованого навчання. У іноземних студентів необхідно розвивати текстову компетенцію, що включає вміння проводити аналіз мікроструктури і макроструктури тексту (смисловий аналіз) і вміння моделювати текст (виробляти аналітико-синтетичні дії).

Література

1. Астафурова Т.Н. Лингводидактика в высшей школе (неязыковой вуз) : монография / Т.Н. Астафурова, А.В. Олянич; Гос. образоват. учреждение высш. проф. образования «Волгогр. гос. ун-т». – Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2009. – 552 с.
2. Болотнова Н.С. Текстовая деятельность на уроках русской словесности : методики лингвистического анализа художественного текста : методическое пособие. Томск, 2002. – 287 с.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М. : КомКнига, 2007. – 148 с.

4. Дридзе Т.М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации: проблемы семиосоциопсихологии. – М., 1984. – 242 с.
5. Лингводидактика и методика / Н.Д.Гальскова, Н.И.Гез. – М. : Издательский центр «Академия», 2004. – 165 с.
6. Караулов Ю.Н. Русская языковая личность и задачи ее изучения Текст. / Ю.Н. Караулов // Язык и личность. – М. : Издательство ЛКИ 1989. – С. 3-8.
7. Карих Т.В. Коммуникативно-познавательная модель овладения технологией текстовой деятельности : учебное пособие. – М. : Тезаурус, 2005. – 184 с.
8. Мильруд Р.П. Обучение иностранным языкам в вузовский период подготовки специалиста : сб. науч.-метод. статей / Р.П.Мильруд // Мин-во общего и профессионального образования Российской Федерации, Тамбовский государственный университет им. Г.Р.Державина (Под ред. Р.П.Мильруда). –Тамбов : ТГУ, 1997. – 52 с.
9. Попова И.А. Обучение иноязычному профессионально-ориентированному чтению студентов-медиков (на материале английского языка) – дисс. канд. пед. наук / И.А. Попова. – Волгоград, 2005. – 150 с.
10. Douglas B. H. Communicative competence /B.H.Douglas. – Cambridge : Cambridge University Press, 2000. – 102 с.

Анотація

У статті розглядається процес організації навчання іншомовної професійної текстової діяльності студентів іноземців. Проаналізовано поняття «текстова діяльність» і «текстова компетентність». Описуються види текстової діяльності, етапи роботи над текстом і умови формування умінь, пов'язаних із здійсненням текстової діяльності.

Аннотация

В статье рассматривается процесс организации обучения иноязычной профессиональной текстовой деятельности студентов иностранцев. Проанализированы понятия «текстовая деятельность» и «текстовая компетентность». Описываются виды текстовой деятельности, этапы работы над текстом и условия формирования умений, связанных с осуществлением текстовой деятельности.

Summary

The article discusses the organization of learning a foreign professional textual activity of foreign students. The key notions "text activity" and "text competency" are analyzed. Types of texts, different stages of work on the text and the conditions for skill formation while working on the text are outlined.

Ключові слова: комунікативна компетентність, текстова компетентність, текстова діяльність, мовна особистість.

Ключевые слова: коммуникативная компетентность, текстовая компетентность, текстовая деятельность, языковая личность.

Key words: communicative competence, text competence, text activity, linguistic personality.

Подано до редакції 16.04.2013.

УДК 378.811.161.2'367

© 2013

Обєда В.О.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СИНТАКСИСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ II-ГО КУРСУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ

Постановка проблеми у загальному вигляді... На сучасному етапі розвитку теорії і практики навчання української мови у вищих навчальних закладах I-II-го рівнів акредитації постає проблема ефективної організації освітнього процесу, що пов'язана передусім з розробленням методів і технологій формування мовної особистості. Зацікавлення науковців і викладачів технологізацією мовної освіти спонукає по-новому поглянути на проблему взаємозв'язків форм, методів і засобів навчання мови.

У межах технологій навчання української мови можна застосовувати різні способи узагальнення й систематизації здобутих студентами знань. Це зумовлює розмаїття класифікаційних типів педагогічних технологій, кожен з яких поєднує елементи інших, наприклад, дослідницька технологія може містити елементи проектної, інтерактивної тощо.

Добір викладачем технології формування мовної особистості залежить передусім від особливостей навчального матеріалу, від знання педагогом традиційних та новітніх методик, уміння застосовувати їх, а це передбачає добір дидактично доречних засобів, нових методів і прийомів, урахування індивідуально-вікових особливостей учнів, рівня їхніх навчально-предметних компетентностей.

Зрозуміло, що вивчення української мови у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації має бути спрямоване на підвищення культури мовлення і рівня грамотності студентів. Систематизація і поглиблення вивченого у школі провадиться вже на вищому рівні узагальнення, а заняття передбачають удосконалення основних мовних і мовленнєвих умінь та навичок. Тож часто перед викладачем постає проблема ущільнення часового проміжку на вивчення тієї чи іншої теми: теоретичного матеріалу багато, а заняття лише одне. Ефективність засвоєння інформації студентами, у такому випадку, залежатиме цілком від майстерності та досвідченості викладача, його вміння використовувати різноманітні педагогічні технології на практиці.